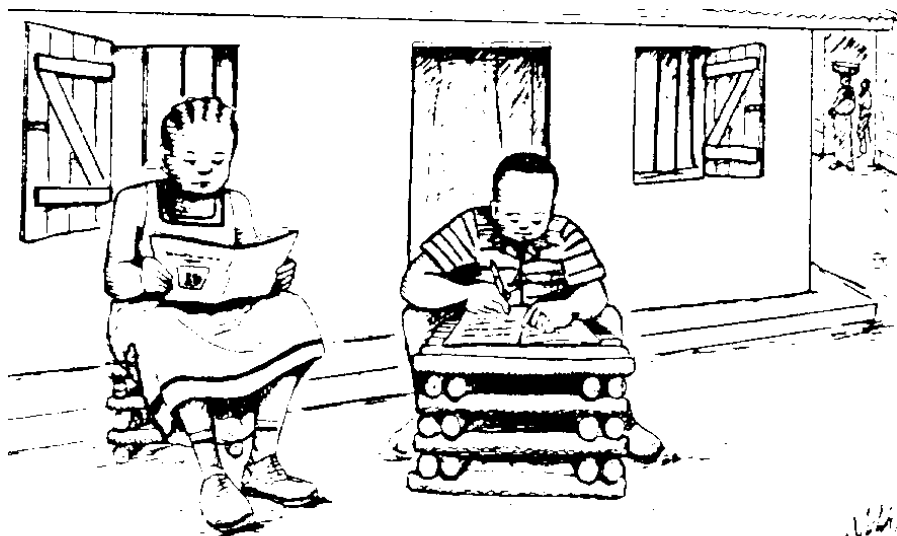

N bēm̄mū sī nīnsī pāñnīme p̄ke

Mbèlimè

N bēm̄mū sī nīnsī pāñnīme pōke

Histoires d'apprentissage
(en langue mbèlimè)

Textes issus d'un atelier d'écrivains

Auteurs : KOMBIENI N. Nestor

SANHOUEGOUA D. Bernard

YASSOUA DOUTE Nassi Nicolas

POMBA Séraphin

N'GNOUANSI Barikissou

Illustrations : "The Art of Reading" CD,
SIL Internationale, 2001

Ce livre a été produit avec l'assistance
technique et financière de SIL

1ère édition, 1er tirage (225 exemplaires)

© SIL Bénin et AALC

(Assoc. des Alphabétiseurs en Langues de Coby)

Dépôt Légal 7147 du 14 mars 2014, 1er trimestre

Bibliothèque Nationale

ISBN 978-99919-1-786-3

Ā ƚanke n̄ pībisime

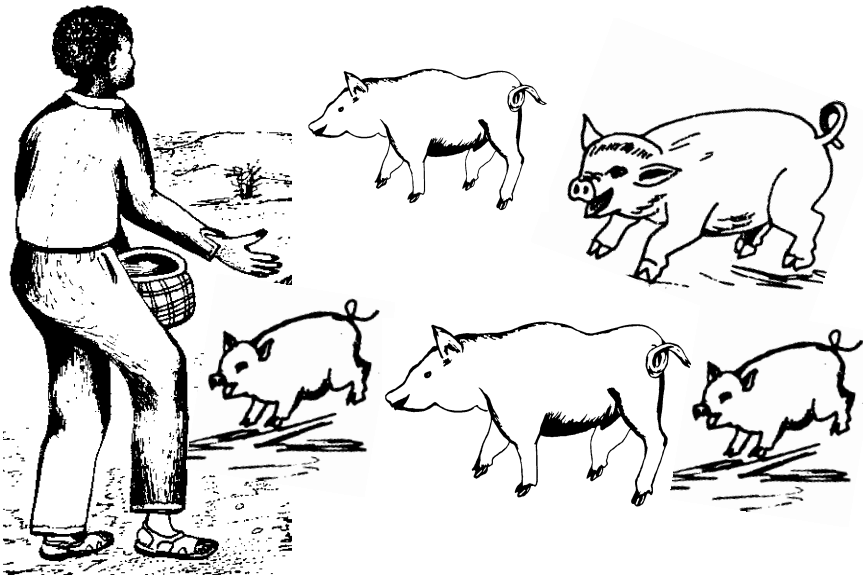
Á ā dū n nī pībū ā ƚanke, ā nɔ nne n̄ tēdī sī nīnsī n̄sī kū :
dī ƚankicuude ; ā ƚanke bīi ; tī ƚankidēēte ; tī ƚankiyāate ;
ī yáńkí n ye tāanī.

Nē pānɔ n̄sō ā biene ye n ninyē, n̄ dē bō n̄yē Dinanakide
n tēdī ū bítɔɔ u bāa a u nɔ ū tedɔ a ne té ā n̄ dēē u yāasī
n̄yēē ī dékítí. Nne n̄ nāā n tē u dē hē nɔ kē pienke
cōncūmɔ.

Nēnnē, a dāāde bā ā n̄ bō a n̄ tētā dī buode n u béki u
yāasī n̄yēē cīmmunē nē dékítí a mēnī ū n tēdī m̄ cáńímme
h̄sī kē pienke sēēde n̄ hē fúđɔɔ n u mānkī nne ū tedū n̄
pōō.

Be dē u hīinɔ n tē kofi wē. A u n̄ yē : “Mēnī n̄ baka wē
nne be tē ūyē kawé. N̄ cápú n̄ hō yéńyeńtōmmū mu
maamú mū a n̄ baka hē bō nne ū tēnhu yūude kpiemɔ.”
A n̄ hāatā n̄ nuode a ne n̄ nāā dī yútíde nne n̄ u buó n
hē ā fúdí n yōōtā a u dāāsī nne n̄ yē n̄ u sāanī sō dāāde
bā ū sēēde n ya tī péńmón̄te u dē kuusí ū kutēdihy. Ne
pānɔ nēnnē dāa ye n tāātē a n̄ hítá n bōkī ū sēēde toko
dāāke dā. Ne dē nɔ m̄ yōmmū mū a n̄ nī n̄ tónti n ya

mandē u ne kpēekī kē biēke hīnnī n nānkī Yayi Boni a ū bīsī u hūōtī, u bō n pedimú nne ū pūōbe a ne bō dī wēede n dūōnō ū tēnhū. Ūyīe n yāa dī bōnde diyē a n tóntō n tīihī nne dī popoode a u hēemu ū pūōhō yīēdō, ū n nō ū híétō n yē ū dēetā n fēeme kē biēke nne n dūōnī. A u ke n dūōnī a n hādī kē hīnnī “yēki-yēki”.

Be n dūōnō dī bōnde diyē m nīime a tī fún’ ā dōomu tī tūōbe. Nē sīihē a u pōō ū kódíyōō a ku manne nōsō fē naafe, a tī dēē a tī piite ā yē ye nī písī. Tī duā nēnnē a ne wēntā a u n yē : “Yēē sō a n fún’ ā bēnki m fommū n yén’ ā yōōmū nne mūyē dī dāade tennē.” U yēnni tennē nne n dēetā a tī bōkī dī bōde baāde a sī cuusī tīihī n hē

hōki n pēki m̄ mōmōmme a ā ɸanke kp̄iɛɛ, ā paane nne
ā ɸanke bíi a ne bō n huusí n tē “Hɔ!hɔ! híéhu! Híéhu!”
Nē bōde a n̄ bāntā mē n bā ā yīe yē tennɔ a u tēdi, n
cakidɔ dī cāakɔntide wēmmɛ.

Nēnnē a n̄ fún’ ā u bēkisi u nānkī n̄yē n tēdi a ye hōsi n
mɔ tennɛ. A u n̄ yē u ye p̄ibisi wē. Nēnne yē tennɔ a yē
sēede kiēni n bō nē bōde. Nne n̄ yē kótinē á n̄ dū nē
tōmmū n̄ nɔnne n kp̄eni m̄inē ā ɸanke bíi, nne n̄ mādɔ
n̄sō yē cuude n ye kuusíne dī h̄innī. Á n̄ pāñnɔ tennɛ, n̄
wāāni tī dēēte a ti n̄ hōsi m̄ mōmōmme. Ne nī fúdi nne n̄
nɔ ā yoo yōō ā badiyoo n té ā ye nāamū n cōɔkī ū ciēbu
n ye dūōni mē n tāātē dī dāade fē. Nē dēēte tī n bérnɔ
nɔnne n̄ pāahɔ tī ɸankiyāate h̄innī, ā ɸanke n̄ dokotōdi
nɔnne n ye cōɔtā mē n yēedē a m̄ bōmmū nē ye piimú.
“Tenne kū nne n̄ tōō nne n̄sō ye nī kp̄íémú n̄yē a ā kūosi
ye bāa n kɔtá n kp̄eni ā ɸanke bíi n kūosi yē tēe n pāñna
ā dū nēyē.”

Bóótá ya n̄ bítɔ tennē dē dedɔ ū cienū kūyē a ku duā
dī petide n tēdi i dékítí a u baka hē bo nne niitɔ. M̄
cēyōmme yē tōosi nī ū tēdū.

KOMBIENI N. Nestor

Ti béete bōmmū

Á tī dū n nī yēkitā tī béete bōmmū tī nɔ :

1. N kōnkī tī sīe a ye n cānsi.
2. N nē yīeni a m̄ niime ā n sīhɔ tī sīe n hīnnī.
3. Nne n bēnkɔ ā cipe ā buɔne ā fē.
4. N hīkinā a ū n fē bō ā n tēdi ū bēdiēhu.

Duute sēede bō utɔntuɔnu a u kuusí n sedí nne sɔɔti. Bē fē tēdi bē nītipūobe nne sī bísí. Ā dāa ā fē Duute tōosi ū bísí dōkiti ū kōntōnihy hīnní.

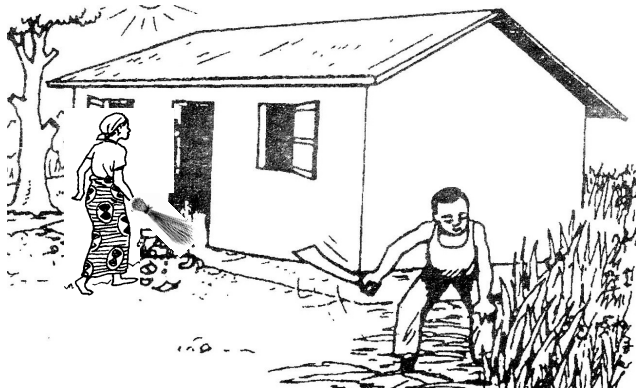
Dāāde bā kū a Duute nne sɔɔti ā cūō ū dāyāābu a Duute ā n sódí n tē n nānke sɔɔti, n hē yā n pānɔ kēyē kū ū wienū a n sēede yānti nne ū kōntōnihy. Sɔɔti ā u sōntā n yē kē dāake pénte hē bō ū wienū nī tōtā, m̄ yōmmū n nī tóntá sō di dōmu.

M̄ yōmmū māmáate tī n doodē bōnde a sɔɔti ā tóntá sō Duute sēede. U tóntɔ di bōnde dīyē Duute sēede n ya ī cienī tī múɔte hūɔti a m̄ niime sīsíhí ī pīē ī fē, n kuutá ū dúódú n hīnnī n ya ā cipe fē hē tēdi cepe. A u hiiní Duute n yē ā sēede nitibe fē dūɔ mēnē tī bēdiēte hīnni?

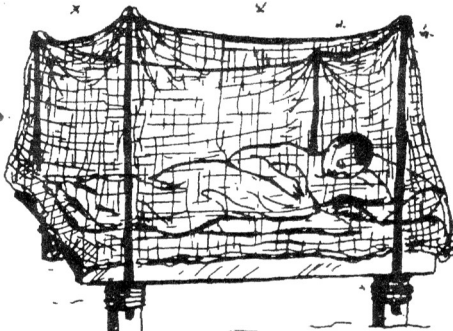
A Duute ā u sōntā n yē tī hē dūo bēdiēte hīnnī, tī hē yaā dēkītífe n nānke. Á suoti ā dāāsī n dōdī ā tēehē, n yē ne no mmē kāa ā tē ā yāntī nne m̄ bōmmū? Hīíní minī ā pūōhō.

A suoti ā be dēetā n dedi ī cienī n be bēnki tī múóte tī n hūōtī dī sēēde nne m̄ nīime mē n sisíhí, n be yē dī hē yā n tē nēnne yē tōosi nī tī béēte, a tī béēte ye dūōno ū kōntōnihū?

Hīkīnā ya n
čan kíne dī
sēēde deehē,
n nē yīeni a m̄
nīime ā n síihō,
n kpēnī ā cēpe
n bēkīnā ā cipe

sō yē fē. N hīkīnā a ū n fē bō ā n dūo ū bēdiehū hīnnī.

Hĩkĩnā ya n tūnnā n̄ dī dūōnɔ̄ i tiēnī iyē dī nī ya m̄
yēsime mē n nī pānnā. Ā yēnni ā hē tēdī dēkítí, dī i
yāasī nē n be tōōsī dokitōdi?

Duute nne ū pūōhɔ̄ ā tūnnā sɔ̄ti nne ū pūōhɔ̄ tiēnī a
ū kōndaātū ā pānnā dī sēede h̄innī, a be bōkī n h̄ōtinā
sɔ̄ti nne ū pūōhɔ̄.

SANHOUEGOUA D. Bernard

Dī tēn̄kpēnaade : Tī nii denbe dē naamɔ̄ āyē

Sī nīnsī sī n nɔ̄ nne í bō n fōōnā a ā naamū a yoo.

1. Dī naade
2. Dī nankenhōde
3. Ū nankēnbīkū
4. Ū nankensaamū
5. N̄ hōdī dī naade
6. N fētā dī naade

Dākpē 14 ū cāātū ā biene
dī tuside nne koosī ninyē
pīīsī sī n wēī nne biene yē

n wēī 1899. A n̄ nii ā bōkī dī kōnciede dāāke n hē h̄unnī
fēeme n̄ h̄unnī ā s̄ih̄e n hē ā fúdi n cōkī ū ciēbu, ū h̄iti

dī bōnde dīyē n yāādī kē dāākε, n diē dī bōde n deeto
ā yoo, n ye yōsi n siihiná.

U hūnnī dī bōnde dīyē ā sīihε n hε ā fúdíwō n namōw
yēnī “A n ya ū bō n bēkīnε ū bā, n hōdī dī naade nne
ū nankenhōde n dūa n hōdī ū nankenbīkū n dēetā ū
nankensaanū n fεetá dī naade.”

Ū wēntū māmááte tī n mummu a u dēetā ā yoo u hōn’
yōwō āyē m yōmmū n dākinā ū naade hínní, n dēetā ū
nankenbīkū n bōntā nne n nāamō n yōnsī ī yienī, ī yienī
tēnnē nō ī yōnanyienī ī, a ne n nāā “n hítá n sāā”. Nē nō
piti-piti a u namōw n duā n hōōtā ū yuomū n kuotá ū
yōohúnpōdīhū n tiēnī mū tūōmū n kuotá kē wānke
hīnnī n siihiná.

Bóótá ya ū tēnkpīēnū tī nīi dēnbe dē nānki nīyē a ne
dāātē n nāā ne maáne m mēmē ne kōn’ hε bō. Bē panbe,
kōn’ hε yā ā tádínε, n fún’ nāamō ā piennε. N fommū
yē yesine a tī kōn’ hε yā tī tē kiyē. Yēndē hō dā tī nō nne
n pédímú sī bísi tī tōw n dēnbe dē pāahō nēyε kū, a ne
fúdí n si tōtā.

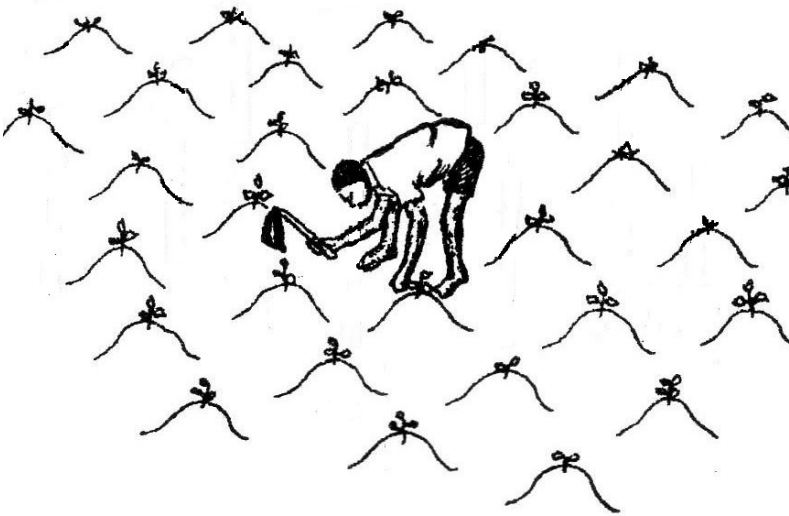
YASSOUA DOUTE Nassi Nicolas

Dī bādihāāde

1. N yōsi ā hāpudike nne ā hāāde.
2. N wāānī ā tēēh̄ wēnni dī bōde diyē.
3. A nēbāate.
4. Ū púókíh̄.

Ū tō sinweeka dē bō ū dōtuúh̄ n hēē sī basī m̄
mōmōmmē. A si u tūōtī ū sēēde h̄nnī. U nī n dē si hēēkī
mē?

Dī tēnwākide tén' yāānī nyē, a u wāānī ī hāpudiduodī ī,
n bāhīnā sī hāpusī nne ā hēē yē n hē tēdī ī duodī.

Dī bādisiide haṭike dennī dī bōnde diyē, a u dedi dāāde bā ā sōtīnihę. N cutá ū wuḥy, n kōntá u yén' tīēnō m̄ bieme mēyē kē badike. N dēetā ū hāpudike n ke yākinā.

Ū sēnhų kpáame, dāpodī dā, a u tī dēnnā ā sōtīhę māmáate tī n dūo, mēnī nne n̄ nīi. A tī cutá ne n̄ sīi a n̄ tōw h̄isī a tī h̄ti n ke kuó, nne n̄ tēdī dāa yē n naasi n fōōnā n ke dūa.

Dāa yē n doodē bieme, nne n̄ tōw a ti bōkī n yōokitā tī múóte n toni. A u hitá n petá ū sōkō nemmime n u tōōtā. A u pīesi a bē nitibe ā tóntá nne n̄ bō pīisintāātē, nne n̄ cūukisī n yōnsī ī yienī. N ke cūukī n dūa. A u be pōō ā fanke yē n tāātē. Nne m̄ dāame siedī ī n yēdē. A n̄ nīi nne ū yāntūōbe ā be cōkī a be dēē, n yā m̄ dāame n h̄ni.

Dī sūtúúde dedōw dī bōnde diyē a u kōtá n tōōtā ū bítów ā ceteka, a u sōnni be nitibe a be tontá n u hēē, a u be yūōnī a be h̄ni.

Di yōokuude, a u bōntā nne n̄ būotōw ā sōtīhę nne ā sōtīhę, m̄ yōmmū nne m̄ yōmmū. N dūa n ke sākīnā ū wienū dē ke pōō nyē. Nne n̄ ke bāanī tī wānte, n ke kōnkī. A be dēēnā ā nēē, a u n̄ tūuhų n yōmu, n kūōsī n dōōnne kē dékíticāñke.

Dī pāade bɔnde a u biiki ā nɔbāate, n būōtī kē panke.
U mē n dē nānki tenne kū ā biene nne ā biene, n hē dū
a ke dī. Nne í nāā n tē kē badike tēdī m tōtime.

Nne kē badike, n tɔɔ mādɔɔ ā sie a be nitibe kuusí n u
pāatɔ. N kpenɔɔ dī popode n dāa, n pāatɔ ū bísí m
nakūɔdimē. A ū sēede būosi.

POMBA Séraphin

Ū dāamónhu kɔtibu

Á ā dū n nī kūɔtī m dāame,
ā nɔ nne í tēdī :
Ā yoo. M nīime. Ū dāakpītihu.
Kē húnpōdike. Ū siedū. Í dēē.
Ā dēkihē.

Kɔnna yē dē bō n yāntī n hē
tēdī nīnke. A tekpeeme nne ū
pūōhɔ u pīeti nne, n tēdī m
mɔmɔmmē.

Dāade bā a kɔnna ā cūone
tekpeeme pūōhɔ n yē hoo!
Tekpeeme pūōhɔ hē nānki mē

ñ tēdi ā kɔdāane n kɔtɔ n boomú ā bísi a si yōmu n diemɔ? A tekpeeme pūohɔ ā yē mē ñ kūɔtɔ ū dāamóhū n kūosi.

Dāade bā a konna ā tóntá tekpeeme pūohɔ sēede n yē ñ dū ā ñ bēnkī be kūɔtɔ m̄ dāame n nānkī ñyē kū.

A tekpeeme pūohɔ ā yē á ā dū n ñi kūɔti m̄ dāame ā nɔ n ñi búsiná ā yoo ā sōtihɛ. N yōmmū ā ye hūotā n ye suutá n siiná a ne yāki n wēntā ā ye dōnā a ne í nɔ m̄ yōmmū ā sākītā n yokitá m̄ nibúosime n sākīnā. Dā yēde dā m̄ yōmmū ā ye sētā n siihiná a ne wēntā a féetá ū dúódú n ye dēnnā a ye wūōni ā hōotā n ye būutā di naade. Á ā buutɔ n duā di bɔnde diyē ā yēe m̄ niime n kuotá ū siedū n dēetā m̄ dāyuomū n būutā a me dūā ā hántá m̄ dāanīime n dēetā ti dāakɔnkuɔte n benná a ti bēni ā kōtā n kuotá m̄ dāanīime hīnni.

A ne wēntā a í bóómú á me míkɔ di bɔnde diyē ā cáátá n benná nne í hádímu di dāahūode nne í tōō nne ñsɔ me ñi bēni ñyē ā kōtā n siiná a me bōnki ā wāāni di dāamínde n mōsinā a ne wēntā ā me caatá n kūosi. Ū dāakɔtibu tēdi i dékítí.

N'GNOUANSI Barikissou

Dépôt Légal 7147 du 14 mars 2014, 1er trimestre

Bibliothèque Nationale

ISBN 978-99919-1-786-3

PRIX : 200 F CFA